

1 Zorg en welzijn: samen sterker

Iedere mens heeft recht op goede zorg. In een stad waar we zorg dragen voor elkaar, heeft iedereen toegang tot betaalbare en goede gezondheidszorg, verzorging en hulp. Dat kan enkel door heel sterk samen te werken op alle niveaus en met alle mogelijke partners. Om onze visie op een zorgzame stad waar te maken, gaan we actief op zoek naar wat de Leuvenaars nodig heeft op vlak van zorg en welzijn. We overleggen zo vaak mogelijk met alle spelers in de zorg- en welzijnssector in regio Leuven, maar ook met de Leuvenaars zelf. We werken samen met nieuwe burger- en bewonersinitiatieven om zo breed mogelijk aan de slag te gaan. Zowel in Leuven-centrum als in iedere deelgemeente brengen we de zorg op het hoogste niveau.

Ons doel is van Leuven dé zorgstad van Vlaanderen te maken, waar iedereen de juiste zorg vindt.

De juiste zorg, voor ons staat daarbij de mens centraal. Wij zeggen neen tegen de trend waarbij ook in de zorg alles steeds sneller, goedkoper, grootser moet, en waarbij het menselijke aspect op de achtergrond geraakt. Wij kiezen voor een sterke publieke zorg waar iedereen beroep op kan doen wanneer het nodig is. Want ieder van ons heeft op een bepaald moment in het leven zorg nodig. Van kraamzorg en kinderopvang over dokters, kinesisten en ziekenhuizen tot thuiszorg en ouderenzorg. In Leuven willen we een publieke zorg die gastvrij is: iedereen is welkom met zijn of haar vraag en iedereen kan de zorg krijgen waar men recht op heeft. De deuren van het zorgaanbod in Leuven staan open voor iedereen.

Diensten zoals de zorg voor mensen kan je niet overlaten aan de grillen van de markt, maar is een gedeelde maatschappelijke verantwoordelijkheid. Vermarkting van die publieke diensten leidt in onze buurlanden voor de burger steeds opnieuw tot minder service voor meer geld. Voor ons kan er in de zorg- en welzijnssector, die vaak werkt met ouderen, kinderen en de meest kwetsbare mensen in onze samenleving, geen plaats zijn voor winstdenken. Ook een zogenaamde 'vermaatschappelijking' van de zorg om erop te kunnen besparen is geen optie. Onze zorg moet boven alles goed, betaalbaar en toegankelijk zijn. Daarom moet er opnieuw, en extra, geïnvesteerd worden in onze publieke dienstverlening zoals gezondheidszorg, ouderenzorg, kinderopvang en onderwijs vanuit een solidaire en sociale visie. Zonder lange wachtlijsten, zonder voorwaarden, zonder drempels. Een écht publieke zorg.

1.1 Zorg op maat: betaalbaar, toegankelijk, waardig en kwaliteitsvol

Wij streven naar goede, betaalbare en toegankelijke zorgdiensten in Leuven die overal goed bereikbaar aanwezig zijn. Met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare inwoners, moeten alle Leuvenaars beroep kunnen doen op een brede waaier aan zorgvormen en organisaties in hun nabije omgeving.

Zorgverleners zijn de menselijke hoeksteen in het dagelijkse leven van personen met zorgnoden. Zij moeten voldoende tijd en ondersteuning krijgen om op een aandachtige, zorgzame en kwaliteitsvolle manier te kunnen werken, op het tempo van de zorgbehoevende persoon voor hen. Zo garandeer je een menselijke, menswaardige aanpak. Er moet daarom opnieuw meer tijd, personeel en ademruimte komen in de zorg. Dat is nodig om rekening te kunnen houden met de concrete situatie van iedere persoon met een zorgnood individueel. Zo worden zij niet herleid tot een 'case'. De toegang tot zorg moet voor iedereen gelijk zijn. Door nauw samen te werken, kunnen we echte zorg op maat voorzien. We zetten het terugdringen van de sociaal ongelijke toegang tot gezondheid en welzijn bovenaan op de agenda. Dat kan alleen door een brede blik op welzijn: ook het beleid op vlak van huisvesting, werk, onderwijs, integratie, economie, ruimtelijke ordening, groen en armoedebestrijding is mee verantwoordelijk.

1. Als lokaal bestuur zetten we de mens boven winst. Wij kiezen voor goede zorg op maat, niet voor massawerk en standaardisering uit winstbejag. We investeren evengoed in zorg die geen winst opbrengt, om ook inwoners met weinig voorkomende of specifieke zorgbehoeften te ondersteunen. Welzijn primeert voor ons te allen tijde op winst.

2. We zetten verder in op toegankelijkheid en mobiliteit in de stad voor iedereen en verbeteren de fysieke bereikbaarheid van zorg: samen met zorgverstrekkers en organisaties maken we de zorg steeds zo bereikbaar mogelijk. Met voldoende bushaltes, het promoten van alternatieven zoals rolstoelfietsen, flexibele rolstoeltaxi's, fietstaxi's, gratis rolstoelen om te ontlenen in de stad, voldoende parkeerplaatsen voor personen met een beperking en ouderen, publieke rolstoeltoegankelijke toiletten in de stad.
3. We pakken gezondheid en welzijn ook aan op het niveau van de buurten en wijken. We bouwen "Zorgzame Buurten" uit: dat zijn buurten met extra aandacht voor ouderen, personen met een handicap, mensen met psychische problemen, kwetsbare groepen met zorgbehoeften of eender wie die al eens zorg nodig heeft. Zo kunnen buurtbewoners toegankelijk en nabij hulp en steun krijgen van elkaar, niet enkel via professionele organisaties maar ook door burens, mantelzorgers of andere vrijwilligers in de directe buurt.
4. We willen een wijkgezondheidscentrum in iedere deelgemeente van Leuven. Deze centra zijn de ideale manier om op een laagdrempelige manier aan gezondheidszorg en -preventie te doen. Elke Leuvenaars kan er terecht, maar in het bijzonder verleent het wijkgezondheidscentrum de nodige zorg aan wie het financieel moeilijker heeft, zonder drempels. Zo garanderen we voor iedereen het recht op gezondheidszorg. We ondersteunen dit netwerk van wijkgezondheidscentra en maken uitbreiding mogelijk. We luisteren naar signalen die vanuit de centra tonen op welke vlakken meer actie nodig is.
5. Betaalbaarheid van gezondheidszorg is voor ons een basispijler. We gaan daarom in dialoog met huisartsen en andere zorgverstrekkers (zoals tandartsen, kinesisten ...) om zoveel mogelijk een derdebetalersstelsel toe te passen. Dankzij dat stelsel betaalt je enkel het eigen aandeel van de kosten van de zorgverlener en het ziekenfonds vergoedt de rest rechtstreeks aan de zorgverlener. Zo werken we financiële drempels weg voor wie zorg nodig heeft.

1.2 Fijnmazig netwerk

We weven het Leuvense netwerk op vlak van zorg en welzijn nóg dichter samen. Zo willen we bereiken dat niemand nog door de mazen van het net kan vallen in onze stad. Hoe nauwer, vaker en sterker alles en iedereen daarvoor samenwerkt, hoe beter de zorg zal worden voor de Leuvenaars. Het zorgaanbod in Leuven moet garant staan voor een "open deur" voor alle Leuvenaars, maar ook naar andere organisaties en instanties. Samenwerking en het delen van informatie tussen alle partners – mét respect voor de privacy – in de zorg staat centraal.

Het volledige aanbod aan zorg- en welzijnsorganisaties in Leuven moet beter bekend gemaakt worden bij de Leuvenaars. Alleen zo kunnen mensen die zorg nodig hebben, snel doorverwezen worden naar de specifiek voor hen geschikte hulp.

6. We creëren ontmoetingsnetwerken over zorg en welzijn en we organiseren regelmatige bijeenkomsten en ontmoetingsdagen, waar organisaties en partners informatie kunnen uitwisselen en delen, vragen kunnen stellen en nieuwe samenwerkingen vinden.
7. We installeren duidelijke aanspreekpunten (een loket) waar burgers met vragen over zorg en welzijn geholpen worden en wegwijs worden gemaakt in het hele aanbod aan zorg- en welzijnsdiensten in de stad.
8. We zetten samen met zorgorganisaties en de Leuvense universiteit en hogescholen de nieuwe technologieën of inzichten om in praktijk. Zo creëren we betaalbare zorginnovatie die ons van jong tot oud ten goede komt. Denk maar aan nieuwe technologieën om langer thuis te kunnen wonen: die moeten betaalbaar en verkrijgbaar zijn voor iedereen.
9. We werken samen met de Leuvense buurtcentra (stedelijk en privaat), de wijkgezondheidscentra en allerlei andere initiatieven die kwetsbare groepen bereiken, om ook minder evidente doelgroepen naar zorg te begeleiden.
10. We versterken de eerstelijnszorg. Mensen die gezondheidszorg nodig hebben komen meestal eerst terecht bij wat we de "eerstelijnszorg" noemen: de huisarts, apotheker, vroedkundige, psycholoog thuisverpleegkundige, maatschappelijk werker ... Zij leveren zelf de juiste zorg of verwijzen door naar specialisten. Deze hele eerstelijnszorg gaan we nog meer ondersteunen

en uitbreiden, zodat iedere Leuenaar eenvoudig de juiste zorghulp dichtbij in de buurt kan vinden.

1.3 Individueel én collectief

Voor *sp.a* staat een sterke publieke zorgsector voorop. Maar we staan als samenleving enkel sterker door ook het vrijwillige engagement van burgers te stimuleren, want dat is van een onschatbare waarde. Toch is het niet voor iedereen eenvoudig of mogelijk om vrijwilligerswerk of mantelzorg op te nemen in de huidige context van werk en gezin. We moeten steeds langer werken en tegelijkertijd ook de zorg voor ons gezin, kleinkinderen, familieleden of naasten opnemen. Daarom zorgt *sp.a* op vele manieren voor ondersteuning, omkadering en informatie voor mantelzorgers en vrijwilligers. Dat doen we ook op minder voor de hand liggende manieren, bijvoorbeeld door in te zetten op de sociale samenhang in de stad, met goed uitgebouwde buurtnetwerken die zorgbehoevende personen in de buurt kunnen helpen.

Gezondheid moeten we met een zo breed mogelijke kijk aanpakken. Zo heeft ook iemands leefomgeving een effect op de gezondheid: luchtvervuiling, geluidshinder, gezondheid en veiligheid van de woning, maar ook de kans op sociaal-maatschappelijke participatie, toegang tot gezonde voeding, dagelijks functioneren, geluk beleven, genieten ... Vele factoren werken op elkaar in als het over gezondheid gaat. Dus moet ook de aanpak vanuit verschillende hoeken bekeken worden. Door veel nauwer samen te werken, kan de Leuense zorgsector een allesomvattende begeleiding op maat van iedereen individueel aanbieden.

Iedereen moet voor zichzelf de juiste verzorging en hulp kunnen kiezen uit een aanbod waarvan de overheid de kwaliteit garandeert en de prijs bewaakt. Daarom zetten we teams van hulpverleners in die samen met de zorgbehoevende op zoek gaan naar de mogelijkheden en met de focus op menswaardigheid en inclusie. Maar ook wie minder goed kan signaleren wat men nodig heeft of wie geen sterk persoonlijk netwerk heeft, moet de zorg krijgen waarop men recht heeft. Daarom investeren we evenveel in sterke publieke zorg die er voor iedereen is. Want samen staan we sterker.

11. We bouwen verkeersarme woon- en zorgwijken uit met scholen, winkels, een buurtcentrum, assistentiewoningen en een woonzorgcentrum: een zorgzame omgeving met een integraal aanbod waarbij men uitgaat van alles wat men wel nog kan
12. We ondersteunen, begeleiden en informeren mantelzorgers en initiatieven om mantelzorgers tijdelijk of gedeeltelijk te ontlasten van hun ondersteunende zorg
13. We bouwen de Hertogensite uit als een gezondheidssite. Het Health House waar de nieuwste medische technologie en kennis aanschouwelijk wordt voorgesteld, kan daarbij betrokken worden.
14. Ook in de deelgemeenten bouwen we aan een sterk individueel en collectief zorgnetwerk.
15. We zetten in op preventie in samenwerking met ondersteunende diensten en hulp- en politionele diensten.
16. We faciliteren samenwerking tussen maatschappelijke dienstverleners die vanuit ziekenhuis, palliatieve diensten, OCMW, CAW, juridische bijstandsdiensten, voorzieningen, verenigingen, contactgroepen, ... in de stad actief zijn.

1.4 Geestelijke gezondheid en veerkracht

De geestelijke gezondheid vraagt een heel eigen focus en aanpak. We zetten extra in op de behandeling, ondersteuning en opvolging van psychische aandoeningen, net als op groeiende fenomenen zoals burn-out en vereenzaming (zie 4.5). Om hier structureel mee om te gaan, creëren we een stadsbreed 'vangnet' dat de hand blijft reiken ook als het moeilijker gaat.

We hebben bijzondere aandacht voor de veerkracht en het welbevinden van kinderen en jongeren. Jong zijn is niet altijd eenvoudig. We leven in een drukke, prestatiegerichte maatschappij en ook kinderen en jongeren ervaren die druk. Ook al kunnen ze heel wat aan, ook zij hebben het niet altijd gemakkelijk. De hoge suïcidecijfers en toenemende psychische problemen en zelfs burn-out bij kinderen en jongeren zijn daar zorgelijke getuigen van. Wij maken van Leuven voor hen een warme stad, waar we aandachtig

zijn voor wat hen bezighoudt, waar het oké is als het even minder gaat, en je eenvoudig en met vertrouwen hulp kan vinden.

17. We gaan in dialoog met burgers, organisaties, verenigingen, kinderen en jongeren om taboes te doorbreken rond maatschappelijk gevoelige thema's zoals suïcide, alcoholmisbruik of grensoverschrijdend gedrag. Een warme stad gaat deze thema's niet uit de weg, want ze zijn een maatschappelijk gedeelde verantwoordelijkheid.
18. We organiseren een waaier aan acties om de veerkracht van kinderen en jongeren te versterken en hun welbevinden te vergroten. We laten kinderen en jongeren zich in de stad veilig, geborgen en gesteund voelen zodat ze de nodige veerkracht kunnen opbouwen voor de toekomst.
19. We werken ook op vlak van geestelijke gezondheid sterk samen met de eerstelijnszorg. We stemmen al het zorgaanbod beter op elkaar af om het 'vangnet' in de regio zo sterk en breed mogelijk te maken.
20. Zoals voor lichamelijke gezondheid, hebben burgers ook voor geestelijke gezondheid recht op zorgzekerheid. Psych(olog)ische hulp en opvolging moeten snel en effectief gebeuren zodat er geen gaten vallen in de begeleiding.
21. We werken een actie- en begeleidingsplan uit rond stress en burn-out voor de hele Leuvense bevolking en specifiek voor werkende 30'-ers en 40'-ers.
22. We bundelen signalen uit het welzijnsveld en volgen ze op op alle nodige beleidsniveaus.
23. We maken de geestelijke gezondheidszorg toegankelijker via buurtgerichte aanspreekpunten. Die werken samen met alle bestaande aanbieders voor psychologische ondersteuning. Hierbij moet er bijzondere aandacht zijn voor mensen met een grotere psychische kwetsbaarheid en mensen in armoede.

1.5 Vereenzaming tegengaan

Eenzaamheid is meer dan het missen van contact met mensen. Je hoeft niet alleen te zijn om je eenzaam te voelen. Eenzaamheid gaat ook over de behoefte om mee te tellen, van belang te zijn. Ook ziekte of armoede kunnen bepalend zijn. En het kan jong en oud overkomen. Als mensen vereenzamen, dan raakt dat aan de kern van hun bestaan. Wat begint als vereenzaming kan uitmonden in sociale uitsluiting, slaapproblemen, gezondheidsproblemen, armoede ... Zo kan een negatieve spiraal ontstaan, waardoor problemen zich opstapelen en verergeren. In een warme en solidaire stad als Leuven moeten we voorkomen dat iemand zo vereenzaamt. Samen met de Leuvenaar en met het hele Leuvense werkveld bouwen we daarom een sterk sociaal weefsel uit. We stimuleren netwerken rond mensen, bouwen zorgzame buurten, investeren in buurtwerk en wijkwerking, en doen aan 'bemoeizorg'. Dat is eigenlijk 'ongevraagde' maar toch nodige zorg vanuit een sociale, menselijke betrokkenheid. Met respect voor de privacy en autonomie van mensen wordt er een vertrouwensrelatie opgebouwd en zo langzaam maar zeker contact gelegd en zorg aangeboden. Op die manier bereiken we ook kwetsbare mensen, mensen die zorg mijden, of het risico lopen op vereenzaming. Zo dragen we als samenleving mee verantwoordelijkheid voor elkaar en zorgen dat iedereen 'erbij' blijft horen.

24. We trekken voluit de kaart van de 'bemoeizorg', want niemand mag achtergelaten worden.
25. Wanneer burens, vrienden, omgeving, professionals zoals de wijkagent of seniorenagent, buurtwerkers ... ongerust zijn over iemand, dan is er één centraal meldpunt waar ze terecht kunnen. Dat meldpunt stuurt een hulpverlener langs die op een aanklampende manier (bemoeizorg) vertrouwen probeert op te bouwen, de zorgen opneemt en ondersteuning biedt.
26. De taboes rond eenzaamheid helpen we doorbreken met bewustmakingsacties naar de burgers en door zelf actief het thema zonder taboes op de kaart te zetten.
27. Met heel gerichte buurtprojecten en -acties, zoals via Kom op voor je wijk en buurtwerking, brengen we bewoners van dezelfde straat of buurt met elkaar in ontmoeting. Zo helpen we mensen nieuwe contacten te leggen en netwerken uit te bouwen die ondersteuning en hulp kunnen bieden, en versterken we de sociale samenhang rond mensen.

1.6 Leuven, een thuis voor iedereen

In Leuven moet iedereen zich thuis voelen. Want welzijn is meer dan zorg. Het is ook je goed voelen in je vel en in je stad, en ten volle kunnen leven en participeren. Ongeacht geslacht, gender, afkomst, leeftijd, geaardheid, handicap of chronische ziekte en vrij van hokjes denken. Ontmoetingen tussen personen met verschillende achtergronden is cruciaal voor de sociale cohesie in de stad. Iedereen kan zich veilig voelen en op een gelijkwaardige manier participeren, en er is voldoende betaalbare en laagdrempelige vrijetijdsbesteding in de stad, met grote aandacht voor toegankelijkheid en inclusie.

28. We leggen creatieve linken in de stad die het sociale weefsel versterken: een kinderdagverblijf in een sociale woonwijk, studenten op kot bij senioren, een psychosociaal centrum in een nieuwbouwwijk ... Met een goed uitgewerkte sociale mix zorgen we ervoor dat Leuven de inclusieve, tolerante stad blijft die ze vandaag is.
29. We testen de toegankelijkheid in de stad, in gebouwen, op wegen ... en pakken de pijnpunten aan, zodat iedereen zich eenvoudig en comfortabel kan verplaatsen. Ook bij de heraanleg van openbaar domein besteden we maximaal aandacht aan toegankelijkheid. Om dat goed te doen, gaan we actief in gesprek met ouderen, kinderen en jongeren, mensen met een beperking, gezinnen, alleenstaanden ... om vanuit hun ervaringen de juiste oplossingen door te voeren.
30. We gaan in overleg met de Leuvenaars zelf, om samen uitnodigende, veilige, gezellige en verkeersarme woon- en zorgwijken uit te bouwen, met alle benodigdheden vlakbij: scholen, winkels, buurtcentra, assistentiewoningen, woonzorgcentra ...
31. Via adviesraden en andere creatieve manieren van burgerparticipatie betrekken we actief senioren bij het ouderenbeleid van de stad. Daarbij zetten we in op nog meer participatie van 80-plussers die evenredig vertegenwoordigd moeten zijn. Ook in een woonzorgcentrum blijf je immers een inwoner van Leuven en heb je het recht om je stem te laten horen.
32. Het Leuvense OCMW bouwt haar regiefunctie op vlak van sociale dienstverlening en ouderenzorg verder uit. Samen met de senioren zelf en andere betrokken organisaties of partners bouwen we het seniorenbeleid verder uit.
33. Vanuit het beleid dragen we met verschillende initiatieven bij aan een positieve kijk op ouder worden of op leven met een beperking.
34. Taal is van ongelooflijk groot belang om je ergens thuis te voelen en te kunnen participeren aan de samenleving. Daarom werken we taalbarrières zo veel mogelijk weg. Via begeleide taalstages op de werkvloer, praatcafés die door de stad worden georganiseerd, betaalbare lessen om Nederlands te leren ... Maar ook door meteen al in de kinderopvang in te zetten op taalvaardigheid. Kinderbegeleiders krijgen opleidingen om creatief en constructief om te gaan met meertaligheid in de kinderopvang, en zo ook het Nederlands van bij de start aan te leren. We doen dit ook in het onderwijs, de buitenschoolse opvang en de speelpleinwerking. We zetten taalcoaches en sociale tolken in die taalbarrières wegnemen en taallessen geven.
35. We waarborgen dringende medische hulp voor mensen zonder wettig verblijf.
36. Vandaag is gezonde voeding niet voor iedereen bereikbaar of betaalbaar. De sociale kruidenier in Leuven biedt daar een antwoord op met een systeem van 'solidair winkelen'. We stimuleren als stad dit soort nieuwe vormen van winkel. Betaalbare gezonde voeding is voor sp.a immers een basisrecht. Daarom geloven we sterk in dergelijke systemen van solidair winkelen en willen we die verder uitwerken. We ontwikkelen een digitaal systeem vergelijkbaar met de UITPAS voor het aankopen van voeding en levensmiddelen. Maar tegelijk zoeken we naar manieren om het solidaire winkelen ingang te laten vinden in het normale economische circuit.